

Рамка за връщане в училище

април 2020 г.

Затварянето на училищата в световен мащаб с цел справяне с пандемията от COVID-19 представлява риск, който досега не е срещан в сферите на образованието, закрилата и благосъстоянието на децата. Генералният секретар на ООН Антониу Гутериш наскоро призова правителствата и държавите донори да поставят акцент върху образованието за всички деца, включително най-маргинализираните, и бе създадена Световната коалиция за образование с цел предоставяне на подкрепа на правителствата за подобряване на дистанционното обучение и улесняване процеса на възобновяване на присъствените занятия.

Въпреки че все още не разполагаме с достатъчно доказателства, за да измерим ефекта от затварянето на училищата върху риска от предаване на вируса, но е добре документирано отрицателното въздействие върху сигурността, благосъстоянието и процеса на учене на децата. Освен това прекъсването на услугите в областта на образованието носи сериозни дългосрочни последици за икономиките и обществата. Такива последици са например задълбочаването на неравенството, влошените здравни резултати и намаляването на социалното сближаване. В много държави данните за разпространението на вируса са непълни и лицата, вземащи решения, са принудени да правят максимално ефективни оценки в контекста на непълна информация и несигурност. Правителствата и партньорите следва да работят едновременно да насърчават и защитават правото на всяко дете на образование, здравеопазване и сигурност, както е заложено в Конвенцията за правата на детето. Най-добрият интерес на детето следва да бъде от първостепенно значение.

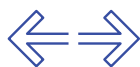
Във всяка държава лидерите са изправени пред необходимостта да постигнат нелек и крехък компромис, докато обмислят облекчаване мерките за справяне с вируса. Настоящата Рамка следва да подпомогне процеса на взимане на решения относно това кога да се върнат учениците отново в училище, да подкрепи националните подготвителни дейности и да даде насоки относно гореспоменатия процес. Всички тези елементи представляват част от цялостния процес на планиране в областта на общественото здраве и образованието. Поставянето в контекст и непрекъснатото адаптиране са необходими с оглед нуждата да се реагира спрямо местните условия и да се отговори на потребностите от образование, здраве и безопасност на всяко дете.

Защо да се върнем в училище?

Прекъсването на времето, прекарано в класната стая, може да окаже сериозно въздействие върху способността на децата да учат. Колкото по-дълго уязвимите деца не посещават училище, толкова по-малко вероятно е те да се завърнат в него. Вероятността децата от най-бедните домакинства да се включат в системата на начално образование е пет пъти по-малка, отколкото тези от най-богатите. Непосещаването на училище увеличава и риска от бременност в юношеска възраст, сексуална експлоатация, детски бракове, насилие и други заплахи. Освен това продължителните периоди, в които сградите на училищата не бяха отворени, нарушават основни услуги, които се предоставят там, топъл обяд, услугите на психолог и психосоциална подкрепа. Такива периоди могат да причинят стрес и тревожност поради липсата на общуване с връстници и нарушеното ежедневиe. Тези отрицателни последици са значително по-сериозни за уязвимите деца, особено такива, които живеят в страни, засегнати от конфликти и други продължителни кризи, мигрантите, принудително разселените лица, малцинствата, децата с увреждания и тези, които живеят под институционална грижа. Връщането в училище следва да бъде безопасно и съгласувано с цялостните действия за противодействие на COVID-19 във всяка държава, като е необходимо се вземат всички мерки за защита на учащите, членовете на педагогическия и непедагогическия персонал и техните семейства.

Кога, къде и кои училища да отворят отново?

Връщането в училище следва да се ръководи от най-добрия интерес на детето и цялостните съображения, свързани с общественото здраве, и да се основава на оценка на съответните ползи и рискове, като взема предвид междусекторни и контекстуално обусловени данни. Сред обхванатите сфери следва да бъдат образованието и общественото здравеопазване, както и социално-икономическите фактори, които въздействат върху тях. Този анализ ще спомогне да се приоритизират мерките за намаляване на риска. Взимането на решения следва да се извършва съвместно със заинтересованите страни на равнище по-ниско от националното, за да се основават действията на анализи на местния контекст.

Решенията за възобновяване на учебния процес ще изискват от държавите да събират ключова информация за това как училищата, учителите, учениците и общностите се справят със затварянето и пандемията. Бързи проучвания сред училищните ръководства и местните лидери, учителите, учениците и родителите могат да помогнат при събирането на тази информация. След това отговорите за вземането на решения следва да направят оценка на начина, по който ученето и благосъстоянието могат най-добре да бъдат подкрепени във всеки контекст, като се обърне специално внимание на ползите от обучението в класната стая и те се сравнят с тези от дистанционното обучение. Редно е да се прецени доколко възобновяването на учебния процес е целесъобразно с оглед **рисковите фактори, свързани с връщането в училище**, като се вземат под внимание недостатъчните данни относно риска от заразяване, свързан с посещаването на училище.

- Доколко е необходимо обучението в класните стаи, за да се постигнат съответните резултати от обучението (основни, трансферими, дигитални, специфични за работното място умения), като се имат предвид въпроси като значението на прякото взаимодействие с учителя в хода на ученето, основано на игри при по-малките деца и с цел развиване на основни умения?
 - Доколко съществува и е достъпно висококачествено дистанционно обучение (с оглед съответните резултати от обучението, възрастовите групи и потребностите на уязвимите групи)?
 - Колко дълго може да е устойчив настоящият подход за дистанционно обучение с оглед учебните постижения, социалното и емоционалното благосъстояние на децата и предвид тежестта, която пада върху родителите и лицата предоставящи грижи?
 - Лицата, предоставящи грижи, разполагат ли с необходимите инструменти за защита на децата от кибертормоз и онлайн тормоз и онлайн насилие, основано на пола, докато учат чрез онлайн платформи?
 - Как се повлияват от пандемията и мерките за справяне с нея изключително важните моменти на преход в степените на обучението (готовност за постъпване в училище; завършване на основно образование и преход; завършване на средно образование и преминаване към висше образование)?
 - Доколко са готови и способни учителите и органите в сферата на образованието да се адаптират към новите административни и образователни подходи? Могат ли и готови ли са да прилагат мерки за профилактика и контрол на заболяванията?
 - Съществуват ли рискове за закрилата на деца, които не посещават училище: повишен риск от домашно насилие или сексуална експлоатация на момичета и момчета?
 - Затварянето на сградите на училищата води ли до спиране на услугите за подкрепа, предоставяни там, като например дейности в областта на здравето и храненето в училищата?
 - Какви са социалните, икономическите и свързаните с благосъстоянието последици за децата, които не посещават училище?
-
- Какъв е капацитетът на училището за поддържане на безопасното функциониране на дейности, целящи намаляване на рисковете, като например социално дистанциране (т.е. размер на класните стаи, съобразен с броя на учениците)? Налице ли са практики за осигуряване качеството на водоснабдяването и санитарните и хигиенни условия?
 - Какво е нивото на взаимодействие между учениците и хора от рисковите групи (възрастните и лицата с други заболявания)? Ако процентът е висок, могат ли да се предприемат достатъчни мерки за смекчаване на ситуацията?
 - Как пълват учениците и училищният персонал до и от училището?
 - Какви са свързаните с общността рискови фактори, като се вземат предвид епидемиологичните променливи, общественото здраве и капацитетът на здравните заведения, гъстотата на населението и спазването на практиките за социално дистанциране и добрите хигиенни практики?

Анализът на обусловените от контекста ползи и рискове позволява приоритизиране на училищата (или компоненти от тях), които могат да бъдат отворени; приоритизиране на мерките за намаляване на риска в рамките на училищата и общностите и сферите, върху които да се постави акцент в хода на дистанционното обучение.

Как да се върнем в училище?

При избор на училищата, в които да се възобнови учебният процес, следва да се използват шест основни показателя, за да се направи оценка на готовността на въпросните училища и да се извърши адекватно планиране: политики, финансиране, безопасно функциониране, учене, достигане до най-уязвимите ученици и благосъстояние/закрила.

Политиките и финансовите изисквания заедно създават необходимата среда за постигане на напредък по другите показатели.

Поставянето в контекст и адаптирането ще бъдат от решаващо значение, за да се даде отговор на потребностите и условията на местно равнище, особено в ситуации, в които са налице множество лишения (гъстонаселени райони, безводие, конфликти и други). Следва да се направи съпоставка с условията преди

пандемията, като е необходимо да се вземат предвид съществуващите ограничения в ситуации, в които ресурсите са недостатъчни, и настоящите цели за подобряването на условията за функциониране и учене. Отговорите следва да послужат като отправна точка за подобряване на резултатите от обучението, за осигуряване на еднакъв достъп до образование, както и закрила, здраве и безопасност за децата.

	Преди връщането в училище	Част от процеса на връщане в училище	След връщане в училище
	Подгответе ключовите политики, процедури и планове за финансиране, необходими за подобряване на училищното образование, с акцент върху безопасното функциониране, включително подобряване на практиките за дистанционно обучение.	Използвайте проактивни подходи за повторното приобщаване на уязвимите деца и такива, които не посещават училище. Инвестирайте във водата и санитарните и хигиенни условия, за да смекчите рисковете и да насочите вниманието върху наваксващо обучение, за да компенсирате пропуснатите занятия.	Следете активно показателите за здравословното състояние и обърнете внимание и на благосъстоянието и закрилата. Подобрете педагогическите практики, адаптирайте дистанционното обучение за нуждите на смесеното преподаване и учене. Включете материал относно предаването на инфекции и превенцията.
Безопасно функциониране [вж. Насоки на Междудоместния постоянен комитет за превенцията и контрола на COVID-19 за подробни съвети]	Дайте ясни насоки на национално равнище относно параметрите при вземане на решения във връзка с връщането в училище. Мерките може да се разгръщат постепенно, като се започне от районите с най-ниски нива на заразяване и най-нисък специфичен риск.	Органите в образователната сфера следва да подобряват механизмите за комуникация и координация, които насърчават диалога на местно ниво и работата с общностите, родителите и децата по въпросите на образованието.	Разработете модел за вземане на решения за повторно затваряне или отваряне на училища, ако това е необходимо с оглед повторни случаи на предаване на заболяването.
	Връщането на училище също може да става на етапи — отначало учениците могат да имат присъствени занятия само няколко дни от седмицата, а присъствените занятия могат да важат само за някои от тях. Националните политики следва да предоставят ясни насоки за оценка на равнища по-ниски от националното и за вземане на решения.	Увеличете дела на училищата с чиста вода, места за миене на ръце, материали за почистване и (когато е възможно) установите или осигурете повече тоалетни отделно за момчета и за момичета, като последните следва да включват средства за хигиена по време на менструация.	Поставете акцент върху промяната в поведението, за да се увеличат както интензивността, така и честотата на дейностите по почистване и дезинфекция, и да се подобрят практиките за управление на отпадъците.
	Разработете ясни и лесни за разбиране правила относно мерките за поддържане на физическа дистанция, включително забрани на дейности, които изискват големи събирания, избягване на струпания на хора в началото и в края на учебния ден или по време за хранене, провеждане на занятията на място, различно от обичайното, или навън, и работа на смени, за да се работи с по-малко ученици в час.	Обучете административния персонал и преподавателите относно мерките за спазване на физическа дистанция и практиките в областта на хигиената в училище. Увеличете броя на служителите при необходимост. Персоналът, отговарящ за почистването, следва също така да бъде обучен по отношение на мерките за дезинфекция и да получи защитно облекло, ако е възможно да се осигури такова.	
Създайте подробни правила за хигиенните мерки, включително тези за измиване, как е препоръчително да се киха и кашля, как следва да се ползват дадени предпазни средства и какви процедури за почистване на сградата и практики за безопасно приготвяне на храна е необходимо да се съблюдават.	Дайте на училищните ръководства ясни насоки за установяване на процедурите, в случай че някой сред учениците или персонала се разболе. Насоките следва да включват наблюдения на здравословното състояние на учениците и персонала, редовен контакт с местните здравни власти и актуализиране на плановите за извънредни ситуации и списъците с данни за връзка.		
Преразгледайте политиките за персонала и присъствието заедно с синдикатите на преподавателите, за да се вземат предвид отсъствията по здравословни причини и да се подкрепят дистанционното и смесеното обучение.	Училищата следва също така да гарантират възможност за временно отделяне на болни ученици и служители, без да се стига до стигматизиране. Споделяйте процедурите с персонала, родителите и учениците. Посъветвайте всички болни ученици и членове на персонала да си останат у дома.		
Политиките следва да защитават персонала, учителите и учениците, които са изложени на висок риск поради възрастта си или поради други заболявания. Необходимо е да се планира включването на отсъстващите учители, за да продължи дистанционното обучение и да се подкрепят учениците, които не са в състояние да ходят на училище, при отчитане на конкретните обстоятелства, доколкото това е възможно.			

Преди връщането в училище

Част от процеса на връщане в училище

След връщане в училище

Идентифицирайте финансирането, налично за справяне със ситуацията и за възстановяване, с цел незабавна инвестиция в осигуряването на чиста вода в училище и санитарни и хигиенни условия. Заделете средства за доставки и услуги за цялостно почистване и дезинфекция на училищата, както и за такива, които да се ползват в извънредни ситуации или да стоят на склад.

Използвайте мерките за справяне с COVID-19 като възможност за преразглеждане на политиките за използване на училищната база (помещения, медицински блок, места за поставяне под карантина и др.) по време на извънредни ситуации.

Осигурете на учителите и ръководните кадри в училището подкрепа и обучение във връзка с дистанционното обучение и начините за подпомагане на учениците, докато сградите на училищата са затворени. Това може да включва: създаване на групи от колеги в мобилни приложения или осигуряване на минути за разговори с родители.

Разработване на алтернативни планове за учебната година въз основа на различни сценарии за общественото здраве и при отчитане на условията в контекста на дистанционно обучение.

Оценете въздействието върху сектора на частното образование и обмислете възможни стъпки (включително повече услуги, предоставяни от държавни структури, публично финансиране на частните учебни заведения и други в зависимост от ситуацията).

Насърчавайте добри хигиенни практики на всички равнища и за целия персонал в системата на училищното образование. Поставете акцент върху миенето на ръце и препоръките за безопасно кихане.

Преразгледайте политиките и изискванията, свързани с приема, за да постигнете съответствие с целите за образование за всички, като премахнете пречките и се намалат изискванията за записване.

Задайте или актуализирайте стандартите за равностойност и официално признаване за алтернативно обучение.

Подготвяне на учителите за успешно възобновяване на присъвения учебен процес и наблюдение на психичните и психо-социалните потребности на учениците (MHPSS). Акцентът върху подобряване капацитета на учителите следва да води до чувствително подобряване на способността им да посрещат основните потребности на учениците, свързани с езиковата и математическата им грамотност, а също и социално-емоционалните им потребности, по-специално в училищата с висок дял на ученици, изложени на риск.

Учителите следва да бъдат обучавани, за да идентифицират поведенческите и когнитивните промени, характерни за дадена възраст, за да се осигури съобразена с възрастта подкрепа в хода на обучението.

Осъществете широкомащабни програми за наваквасващи дейности с цел намаляване на щада в представянето и предотвратяване задълбочаването на неравенствата в училище след преустановяване на присъствените занятия. Поставете акцент върху езиковата и математическата грамотност на децата в начален етап и достъпна среда за децата с увреждания.

Успоредно с това могат да се прилагат модели за ускорено образование с цел интегриране на деца, които досега не са ходили на училище, или деца над възрастта, съответстваща на даден етап на училищното образование.

Увеличете броя на предлаганите услуги в областта на психичното здраве и психосоциалната подкрепа с цел борба със стигматизацията/дискриминацията и оказвайте на подкрепа на децата и семействата им за справяне с продължаващата несигурност в контекста на пандемията.

Извършете оценка на риска по отношение на педагогическия и непедагогическия персонал (като взимате предвид възрастта, хроничните заболявания и други рискови фактори), след което се старайте да осигурите поетапно връщане към присъствени занятия.

Възобновете редовното и безопасно предоставяне на основни услуги. Това включва храненето при определени крайно уязвими групи, чистата вода, санитарните и хигиенните услуги, здравните услуги като храненето в училище, кампаниите за ваксиниране, насочванията с цел закрила (психично здраве и психосоциална подкрепа, закрила от основано на пола насилие, тормоз и т.н.) и специализирани услуги за деца с увреждания, както и други.

Насърчавайте използването на дезинфекциращ гел за ръце, а когато националните власти препоръчват това, подчертайте значението на правилната употреба на платнени маски. Информацията относно хигиената следва да бъде широко достъпна, включително на езиките на малцинствените групи и на Брайлово писмо, и да бъде представена на достъпен език.

Инвестирайте в дистанционното обучение, (1) за да се подготвите за евентуално бъдещо затваряне на училища, (2) за да подобрите качеството на преподаването и ученето, ако мерките продължават да са в сила, и (3) за да се допълнят обучението в час със смесено преподаване, при което в училищата вероятно се следват частично или по-сериозно изменени графици.

Осигурете повече финансиране за изграждане на капацитет и обучение на учителите.

Обмислете отмяната по-маловажни изпитвания, като например тези, които се използват за преминаване в по-горен клас, и насочете ресурсите към това да гарантирате, че изпитите от изключителна значимост (за завършване на средно образование или прием във ВУЗ) ще се извършат по валиден, надежден и справедлив начин, като се вземат предвид спазването на физическа дистанция и други здравни изисквания.

Обмислете възможността за преминаване на всички ученици в по-горен клас, ако това е възможно, и оценете нивата на обучение след преустановяване на присъствените занятия с цел подобряване на наваквасващи дейности.

Прилагайте новаторски методи за подкрепа на учителите, като например обучението за професионално развитие чрез интернет, коучинг и работа с наставници, за да помогнете за по-бързото разширяване на усилията за развитие на капацитета. Това обучение и изграждането на умения могат да бъдат включени и във формалното обучение на учители преди и по време на работа.

Споделяйте ясна, стегната и точна информация за COVID-19. Покажете, че посланията, свързани със страх и тревожност, са съвсем резонни и насърчавайте стратегии за грижа за себе си не само сред учениците и техните семейства, но и сред педагогическия и непедагогическия персонал.

Направете преглед на системите за насочване, особено за сериозни случаи, и осигурете устойчивостта им. Уверете се, че всички доставчици са запознати с други услуги за предоставяне на грижа, включително насочването към услуги, свързани с основано на пола насилие, защита срещу сексуалната експлоатация и тормоза и сексуалното и репродуктивното здраве.

Ако услугите не са достъпни в училище, осигурете по-висока ефективност на системите за насочване, включително към услуги за сексуално и репродуктивно здраве, които следва да са лесни за използване от младите хора и напълно достъпни.

Акцент върху обучението

Благосъстояние и закрила

	Преди връщането в училище	Част от процеса на връщане в училище	След връщане в училище
Достигане до най-маргинализираните	Насочете средствата в сферата на образованието към училищата, най-силно засегнати от кризата, например чрез финансиране, базирано на определена формула, което да дава приоритет на най-уязвимите. По отношение на механизмите обмислете възможността за отпускане на групови безвъзмездни средства за училища и парично подпомагане (условно или безусловно) на ученици.	Премахнете таксите за обучение и други разходи (училищни униформи и др.), когато това е възможно, както и други пречки пред приема в училище, за да се обхване повторно максимален брой ученици.	Поставете акцент върху финансирането в подкрепа на новите потребности, свързани с възстановяването, особено за учениците в неравностойно положение. Един от подходите е да се спре ползването или временно да се преразгледат елементите, свързани с резултатите, които участват във финансирането, предоставяно за всеки ученик. По този начин може да се осигури непрекъснатост на финансирането и да се предотврати спад на броя на учащите поради липса на добро представяне или неспазване на дадени изисквания.
	Адаптирайте политиките и практиките за възобновяване на присъствените занятия с цел разширяване на достъпа до уязвими групи, като децата, които не са посещавали училище, разселените деца/децата мигранти и тези от малцинствата. Ключовите съобщения следва да стигат до всички и да бъдат предоставяни на съответните езици, да са в достъпен формат и да са съобразени със засегнатите групи. Предприемайте конкретни мерки за намаляване на рисковете, свързани със закрилата, в периода, в който момичетата и други уязвими групи не посещават присъствени занятия, чрез подобряване участието на общността и увеличаване процента на насочванията.	Предприемайте конкретни мерки в подкрепа на завръщането на момичетата в училище като осигурявате по-висока степен на участие сред общността.	Уверете се, че учебните материали/платформи, информацията, услугите и съоръженията са достъпни за хора с увреждания. Информацията и съобщенията в областта на общественото здраве следва да бъдат на представяни в множество достъпни формати, включително за лицата със слухови или зрителни увреждания. Следва да се извършат промени, за да се гарантира, че водата и хигиенните и санитарни услуги са налице. Планирайте ефективно, за да осигурите непрекъснатост на помощните услуги при повторно затваряне на училищата.

Допълнителни насоки

Няколко са допълнителните ресурси и инструментите, които са на разположение или към момента се разработват с цел да залегнат в основата на тази мярка. Този списък ще се актуализира редовно.

СПП, ФАО, УНИЦЕФ, Смекчаване на въздействието на пандемията на COVID-19 в областта на храните и храненето на учениците <https://www.wfp.org/publications/mitigating-effects-covid-19-pandemic-food-and-nutrition-schoolchildren>

ЮНЕСКО, Справянето с COVID-19 в сферата на образованието — Education Issue Note 7.1 — 04.2020 <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>

Специален докладчик на ООН по въпросите на правото на подходящи жилища, Насоки относно защитата на лица, пребиваващи в незаконни селища, във връзка с COVID-19 https://unhabitat.org/sites/default/files/2020/04/guidance_note_-_informal_settlements_29march_2020_final3.pdf

Ресурси на Световната банка в областта на образованието в контекста на COVID-19 <https://www.worldbank.org/en/data/interactive/2020/03/24/world-bank-education-and-covid-19>

Използвана литература

IASC, Guidance on COVID-19 Prevention and Control in Schools <https://www.unicef.org/reports/key-messages-and-actions-coronavirus-disease-covid-19-prevention-and-control-schools>

United Nations, Policy Brief: The Impact of COVID-19 on children 15 APRIL 2020 https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/policy_brief_on_covid_impact_on_children_16_april_2020.pdf

World Bank, We should avoid flattening the curve in education – Possible scenarios for learning loss during the school lockdowns, https://blogs.worldbank.org/education/we-should-avoid-flattening-curve-education-possible-scenarios-learning-loss-during-school?CID=WBW_AL_BlogNotification_EN_EXT

World Bank, The COVID-10 Pandemic: Shocks to Education and Responses, Draft Paper

World Health Organization, Considerations in adjusting public health and social measures in the context of COVID-19 Interim guidance 16 April 2020 https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331773/WHO-2019-nCoV-Adjusting_PH_measures-2020.1-eng.pdf

World Health Organization, Non-pharmaceutical public health measures for mitigating the risk and impact of epidemic and pandemic influenza (2019) https://www.who.int/influenza/publications/public_health_measures/publication/en/

World Health Organization, Reducing transmission of pandemic (H1N1) 2009 in school settings https://www.who.int/csr/resources/publications/reducing_transmission_h1n1_2009.pdf